

Ν. 4022/2011 (ΦΕΚ Α΄ 219/03.10.2011)

Εκδίκαση πράξεων διαφθοράς Πολιτικών και Κρατικών Αξιωματούχων, υποθέσεων μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος και μείζονος Δημοσίου Συμφέροντος και άλλες διατάξεις.

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής του νόμου

Οι διατάξεις του νόμου αυτού εφαρμόζονται για:

α) κακουργήματα τα οποία δεν υπάγονται στις ρυθμίσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 86 του Συντάγματος και διαπράττουν υπουργοί ή υφυπουργοί, καθώς και κακουργήματα που διαπράττουν βουλευτές, κατά τη διάρκεια της θητείας τους, ακόμη και αν οι υπαίτιοι έχουν παύσει να φέρουν την ιδιότητα αυτή, εφόσον αυτά υπάγονται στην καθύλην αρμοδιότητα του τριμελούς εφετείου.

β) κακουργήματα τα οποία διαπράττουν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ή επωφελούμενοι από την ιδιότητα τους, γενικοί και ειδικοί γραμματείς Υπουργείων, διοικητές, υποδιοικητές ή πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων ή διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δημοσίων επιχειρήσεων, δημοσίων οργανισμών και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το κράτος, αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και υπάλληλοι κατά την έννοια των άρθρων 13α και 263Α του Ποινικού Κώδικα, εφόσον αυτά υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του τριμελούς εφετείου και>

γ) κακουργήματα ιδιαίτερα μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος ή μείζονος δημοσίου συμφέροντος, εφόσον υπάγονται στην καθύλην αρμοδιότητα του τριμελούς εφετείου, ο δε χαρακτηρισμός της υπόθεσης ως ιδιαίτερα μεγάλου κοινωνικού ενδιαφέροντος ή μείζονος δημοσίου συμφέροντος γίνεται με πράξη από τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Άρθρο 2

Ποινική δίωξη - Ανάκριση

1. α) Για τα, στο άρθρο 1, αναφερόμενα κακούργηματα ορίζεται στις Εισαγγελίες Αθηνών και Θεσσαλονίκης, Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς, με βαθμό αντεισαγγελέα εφετών, από εκείνους που υπηρετούν στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών και Θεσσαλονίκης αντίστοιχα. Η τοποθέτηση τους διενεργείται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από απόφαση του οικείου Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου.

Για τα αναφερόμενα στο άρθρο 1 κακούργηματα, εφόσον, πριν τη δημοσίευση του παρόντος έχει παραγγελθεί από τον Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, η οποία εκκρεμεί, μπορεί ο τελευταίος να ολοκληρώσει την προκαταρκτική εξέταση κατά τα οριζόμενα ανωτέρω.

Ο Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς εκτελεί τα καθήκοντα του με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση και συνεπικουρείται από δύο, τουλάχιστον, εισαγγελείς ή αντεισαγγελείς πρωτοδικών. Οι τελευταίοι ορίζονται από τους διευθύνοντες τις οικείες Εισαγγελίες, μετά από γνώμη του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς. Το έργο των αρμόδιων για τα εγκλήματα διαφθοράς Εισαγγελέων εποπτεύει και συντονίζει Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου που ορίζεται με πλήρη ή μερική απασχόληση από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Στα καθήκοντα του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς, ανήκει η εποπτεία, η καθοδήγηση και ο συντονισμός των ενεργειών των γενικών κατά το άρθρο 33 παράγραφος 1 περίπτωση α' του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και ειδικών προανακριτικών υπαλλήλων, κατά τη διενέργεια ερευνών, προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης για την εξακρίβωση τελέσεως των αδικημάτων αρμοδιότητας του. Ο Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς, όταν λάβει την μήνυση, την έγκληση ή την αναφορά για την τέλεση πράξης από αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 1 του παρόντος, ενεργεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 43 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και παραγγέλλει την άσκηση ποινικής δίωξης. Σε κάθε περίπτωση, η προκαταρκτική εξέταση που διενεργείται για τα ως άνω εγκλήματα ολοκληρώνεται μέσα σε προθεσμία δύο μηνών.

β) Όπου στο ν. 4022/2011 ορίζεται «Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών», νοείται ο Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς και οι συνεπικουρούντες αυτόν εισαγγελείς ή αντεισαγγελείς.

2. Η ανάκριση ενεργείται από πρόεδρο πρωτοδικών ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις από πρωτοδίκη, ο οποίος ορίζεται ειδικά γι' αυτή, από το όργανο που διευθύνει το δικαστήριο. Σε δυσχερείς υποθέσεις, μπορεί να ορισθούν επιπλέον μέχρι δύο ανακριτές και μέχρι ένας εισαγγελέας πρωτοδικών.

Η ανάκριση διενεργείται κατ' απόλυτη προτεραιότητα και ολοκληρώνεται μέσα σε προθεσμία τεσσάρων μηνών. Το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο μπορεί με βούλευμα ειδικά αιτιολογημένο να παρατείνει την προθεσμία ολοκλήρωσης της ανάκρισης εφάπαξ μέχρι δύο (2) το πολύ μήνες αν συντρέχουν σοβαροί λόγοι. Το ίδιο συμβούλιο διατάσσει το χωρισμό της ανάκρισης για πράξεις και πρόσωπα, όταν τούτο επιβάλλεται από ιδιαίτερους λόγους που αφορούν την ασφαλέστερη διάγνωση της αλήθειας ή την ταχύτερη εκδίκαση της υπόθεσης.

3. Οι δικαστικοί λειτουργοί των προηγούμενων παραγράφων απαλλάσσονται όλων των άλλων καθηκόντων τους και υποστηρίζονται στο έργο τους από αριθμό γραμματέων και ειδικών επιστημόνων ή πραγματογνωμόνων που κρίνεται αναγκαίος για την ολοκλήρωση της ανακριτικής Διαδικασίας μέσα στον προβλεπόμενο γι' αυτήν χρόνο. Τους γραμματείς ορίζει το όργανο που διευθύνει το δικαστήριο και τους ειδικούς επιστήμονες ο εισαγγελέας εφετών που έχει την ανώτατη διεύθυνση της ανάκρισης με πράξη του, μεταξύ αυτών που υπηρετούν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, εφαρμοζομένων αναλόγως ως προς τους τελευταίους των διατάξεων των άρθρων 188 έως 193 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Ο ορισμός των πραγματογνωμόνων γίνεται από τον ανακριτή σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 183 και επόμενων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

3Α. Ειδικά για την υποστήριξη του έργου του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς και των Εισαγγελέων που τον συνεπικουρούν, λειτουργεί αυτοτελές Γραφείο Ειδικών Εμπειρογνωμόνων (εφεξής «Γραφείο»), το οποίο διευθύνεται από τον Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μετά από γνώμη του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς, συστήνονται οι αναγκαίες θέσεις επιστημονικού, διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς, οι οποίες καλύπτονται με μετάθεση, μετακίνηση ή απόσπαση υπαλλήλων από τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα, ιδίως από το Δημόσιο σε στενή έννοια, τα Ν. Π.Δ.Δ. και τις ΑΔΑ. Τα προσόντα επιλογής του ανωτέρω προσωπικού είναι τα προβλεπόμενα από το π.δ. 50/2001 για τις αντίστοιχες ειδικότητες, καθώς και τα καθοριζόμενα στην απόφαση σύστασης των θέσεων. Η απόσπαση διενεργείται με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, για δύο έτη, μετά από πρόταση του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς, χωρίς να απαιτείται γνώμη των υπηρεσιακών συμβουλίων και μπορεί να ανανεώνεται με όμοια απόφαση, για ίσο χρονικό διάστημα. Καθήκοντα προϊσταμένου του Γραφείου, καθώς και του αναπληρωτή αυτού, ασκούν υπάλληλοι του επιστημονικού

προσωπικού, που ορίζονται με απόφαση του Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς. Το ιεραρχικό επίπεδο λειτουργίας του Γραφείου, της θέσης του προϊσταμένου αυτού, καθώς και τα καθήκοντα του, καθορίζονται με την κοινή υπουργική απόφαση του δεύτερου εδαφίου του παρόντος άρθρου. Η δαπάνη μισθοδοσίας των υπαλλήλων του Γραφείου βαρύνει την υπηρεσία στην οποία ανήκουν, σε κάθε δε περίπτωση οι αποδοχές τους δεν υπολείπονται του συνόλου των τακτικών αποδοχών, που τους καταβάλλονταν από την οργανική τους θέση. Η θητεία του ειδικού επιστημονικού προσωπικού του Γραφείου λογίζεται για κάθε συνέπεια ως χρόνος συνεχούς και πραγματικής υπηρεσίας, στη θέση από την οποία προέρχονται και συνεκτιμάται ως επιπλέον προσόν, κατά τις κρίσεις για την κατάληψη θέσεων ανώτερης ιεραρχικής βαθμίδας. Το επιστημονικό προσωπικό, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, έχει δικαιώματα και καθήκοντα ανακριτικού υπαλλήλου. Ο Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς συντάσσει εντός του πρώτου διμήνου κάθε έτους ιδιαίτερη έκθεση για το ανωτέρω επιστημονικό προσωπικό σχετικά με την ικανότητα και απόδοση τους κατά το προηγούμενο έτος. Οι εκθέσεις αυτές συντάσσονται με βάση τα κριτήρια και κατά τον τύπο που ισχύουν στην υπηρεσία του αξιολογούμενου. Αντίγραφο κάθε εκθέσεως υποβάλλεται στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό, επιδίδεται δε και στον αξιολογούμενο με επιμέλεια της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου, στο οποίο ανήκει οργανικά. Ο αξιολογούμενος εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από της επιδόσεως σε αυτόν της έκθεσης, έχει δικαίωμα να προσφύγει και να ζητήσει τη διόρθωση της ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών, εφαρμοζόμενων αναλόγως κατά τα λοιπά των διατάξεων του άρθρου 87 του «Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών». Το μη αποσπασμένο προσωπικό του Γραφείου υπάγεται

ως προς τα θέματα υπηρεσιακής κατάστασης αυτού στον Εισαγγελέα Εγκλημάτων Διαφθοράς. Οι ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις περί υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης από τα πρόσωπα που ορίζονται με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 (Α` 309), εφαρμόζονται και για το επιστημονικό προσωπικό.

4. Η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και ο Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος (άρθρο 17 Α του ν. 2523/1997, [Α` 179] όπως προστέθηκε με το άρθρο 2 του ν. 3943/2011 [Α` 66]) παρέχουν στους ως άνω δικαστικούς λειτουργούς κάθε στοιχείο που τους ζητείται και κάθε άλλη συνδρομή. Την ίδια υποχρέωση έχει και κάθε δημόσιος λειτουργός ή υπάλληλος, καθώς και όλοι οι δημόσιοι οργανισμοί και αρχές.

5. Ο Ανακριτής και ο Εισαγγελέας Εγκλημάτων Διαφθοράς έχουν πρόσβαση σε κάθε πληροφορία ή στοιχείο που αφορά ή είναι χρήσιμο για την άσκηση του έργου τους, μη υποκείμενοι στους περιορισμούς της νομοθεσίας περί φορολογικού, τραπεζικού, χρηματιστηριακού και κάθε άλλου απορρήτου, καθώς και σε κάθε μορφής αρχείο Δημόσιας Αρχής ή Οργανισμού που τηρεί και επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Ομοίως, μπορούν να διατάξουν με αιτιολογημένη διάταξη τους την άρση του φορολογικού, τραπεζικού και χρηματιστηριακού απορρήτου. Η διάταξη πρέπει να αναφέρει το πρόσωπο που έχει σχέση με την ερευνώμενη υπόθεση και να περιέχει το ακριβές χρονικό διάστημα για το οποίο ισχύει η άρση, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα. Όταν κρίνεται ότι η άρση πρέπει να διαρκέσει περισσότερο, υποχρεούνται να εισαγάγουν το ζήτημα στο οικείο Δικαστικό Συμβούλιο, διαφορετικά η ισχύς της διάταξης παύει αυτοδικαίως με τη λήξη του μήνα.

6. Ο ανακριτής, με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, μπορεί να απαγορεύσει την κίνηση κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που τηρούνται σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό, καθώς και το άνοιγμα των θυρίδων θησαυροφυλακίου του κατηγορουμένου, έστω και κοινών οποιουδήποτε είδους με άλλο πρόσωπο, όταν υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι λογαριασμοί, οι τίτλοι, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή οι θυρίδες περιέχουν χρήματα ή πράγματα που προέρχονται από την τέλεση του ερευνώμενου εγκλήματος. Με την ίδια διάταξη είναι δυνατό να εξαιρούνται λογαριασμοί και ποσά τα οποία είναι αναγκαία για την κάλυψη των γενικότερων δαπανών διαβίωσης του κατηγορουμένου και της οικογένειάς του, των εξόδων για τη νομική του υποστήριξη και των βασικών εξόδων για τη διατήρηση των δεσμευμένων ως άνω στοιχείων. Η διάταξη του ανακριτή επέχει θέση έκθεσης κατάσχεσης και επιδίδεται στον κατηγορούμενο και στο διευθυντικό στέλεχος του πιστωτικού ιδρύματος ή του χρηματοπιστωτικού οργανισμού. Σε περίπτωση κοινών λογαριασμών, τίτλων, χρηματοπιστωτικών προϊόντων ή κοινής θυρίδας η διάταξη επιδίδεται και στον τρίτο. Η απαγόρευση ισχύει από τη χρονική στιγμή της επίδοσης της διάταξης του ανακριτή στο πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό. Από τότε απαγορεύεται το άνοιγμα της θυρίδας και είναι άκυρη έναντι του Δημοσίου εκταμίευση χρημάτων από το λογαριασμό ή εκποίηση τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Ο κατηγορούμενος και ο τρίτος δικαιούνται να ζητήσουν την άρση της διάταξης του ανακριτή, με αίτηση που απευθύνεται προς το δικαστικό συμβούλιο και κατατίθεται στον ανακριτή ή τον εισαγγελέα, μέσα σε δέκα ημέρες από την επίδοση σε αυτόν της διάταξης. Στη σύνθεση του συμβουλίου, που κρίνει την

αίτηση, δεν μετέχει ο ανακριτής. Η υποβολή της αίτησης και η προθεσμία της δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της διάταξης. Η διάταξη ανακαλείται αν προκύψουν νέα στοιχεία.

Άρθρο 3

Περάτωση της ανάκρισης

Στα εγκλήματα που προβλέπονται στο άρθρο 1, η περάτωση της κύριας ανάκρισης κηρύσσεται από το συμβούλιο των εφετών με βούλευμα. Για το σκοπό αυτό η δικογραφία διαβιβάζεται αμέσως μετά την τελευταία ανακριτική πράξη στον εισαγγελέα εφετών, ο οποίος, μέσα σε προθεσμία ενός μήνα, την εισάγει με πρόταση του στο συμβούλιο εφετών, το οποίο, μέσα σε προθεσμία ενός μήνα, αποφαινεται αμετακλήτως, είτε να μη γίνει κατηγορία είτε εκδίδοντας παραπεμπτικό βούλευμα, ακόμη και για τα συναφή πλημμελήματα ή κακουργήματα, ανεξαρτήτως της βαρύτητας των τελευταίων ή εάν για αυτά προβλέπεται διαφορετικός τρόπος περάτωσης της ανάκρισης, και όταν από την έρευνα της ουσίας της υπόθεσης κρίνει ότι δεν θεμελιώνεται προβλεπόμενο από το άρθρο 1 έγκλημα.

Άρθρο 4

Διαδικασία

1. Κατά την εκδίκαση των υποθέσεων του άρθρου 1 δεν επιτρέπεται η χορήγηση αναβολής.

2. Σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη διακοπή της δίκης για δεκαπέντε το πολύ ημέρες. Αν μετά τη διακοπή, δεν μπορεί να συνεχισθεί η δίκη για οποιοδήποτε λόγο, αναβάλλεται και προσδιορίζεται σε ημέρα που δεν απέχει περισσότερο από δύο μήνες, σε αυτήν προεδρεύει δε ο ίδιος δικαστής που είχε αρχικά κληρωθεί ή ορισθεί.

3. Στις άνω υποθέσεις ο ορισμός δικασίμου από τον αρμόδιο εισαγγελέα γίνεται υποχρεωτικά κατ' απόλυτη προτεραιότητα, σε ημέρα που δεν απέχει περισσότερο από δύο μήνες από την διαβίβαση σε αυτόν των εγγράφων Εφόσον ασκηθεί έφεση, η υπόθεση εισάγεται κατ' απόλυτη προτεραιότητα στο αρμόδιο δευτεροβάθμιο δικαστήριο και ορίζεται δικάσιμος από τον αρμόδιο εισαγγελέα σε

ημέρα που δεν απέχει περισσότερο από δύο μήνες από την διαβίβαση σε αυτόν των εγγράφων.

Άρθρο 5

Αυτοτέλεια Διαδικασίας

1. Η ενώπιον της Βουλής σύμφωνα με το άρθρο 86 του Συντάγματος Διαδικασία δεν εμποδίζει την άσκηση ποινικής δίωξης, την πρόοδο της ανάκρισης, της Διαδικασίας στο ακροατήριο και της έκδοσης απόφασης σύμφωνα με τον παρόντα νόμο.

2. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση του άρθρου 29 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 6

Τελικές διατάξεις

Για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται διαφορετικά στο νόμο αυτόν εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 7

Μεταβατικές διατάξεις

Υποθέσεις του άρθρου 1 που εκκρεμούν σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής Διαδικασίας και σε οποιοδήποτε βαθμό συνεχίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 10

Εναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.